

Thay Chậu Ra Sao

Rất nhiều cây lan không ưa thay chậu như:

Coelogyne citrina

Cuitlauzina pendula

Dendrobium

Oerstedella schweinfurthianum

Sobralia v.v...

Nhưng lại có nhiều cây ưa thay chậu tối thiểu một hay hai năm một lần như:

Paphiopedilum (Nữ Hải)

Phalaenopsis

Miltonia v.v...

Tuy nhiên khi cây đã mọc ra ngoài thành chậu, rễ bị bó chặt sẽ không hút được nước hay lớp vỏ cây đã bị mục nát chúng ta bắt buộc phải thay chậu nếu không sẽ bị thối rễ.

THỜI GIAN ĐỂ THAY CHẬU

Thời gian tốt nhất để thay chậu vào mùa Xuân, khi cây vừa tàn hoa hay khi cây con mọc mầm và bắt đầu ra rễ mới. Nếu sang chậu không đúng lúc, cây sẽ bị khựng lại có khi bị thối rễ và chết cây.

LOẠI CHẬU NÀO THÍCH HỢP

Hai loại thông dụng nhất là chậu nhựa và chậu bằng đất nung. Chậu nhựa được người ta ưa dùng hơn cả vì rẻ tiền, bền nhưng hay bị đọng nước. Vì vậy khi dùng chậu nhựa cần khoan thêm lỗ ở ngang hông và dưới đáy. Chậu đất thấm nước, mau khô và thoáng khí cho nên cần tưới thường xuyên hơn chậu nhựa. Chậu đất dễ vỡ, thường bị các chất cặn muối, phân bón đóng ở đáy chậu làm cho rễ cây bị cháy.

Chậu gỗ (Basket) hay rổ bằng kim khí hay bằng nhựa rất thích hợp với nhiều loại lan cần thoáng gió như Vanda, Aerides, Rhynchostylis v.v... nhất là những loại mọc hoa ở đáy chậu như loại Stanhopea. Khi dùng chậu gỗ nên lót đáy chậu bằng rêu Sphagnum.

Người ta cũng trồng lan trên các khúc cây (wood) vỏ cây (Cork bark) hay rễ cây dương xỉ (tree fern slab). Những loại này rất bền lâu nhưng rất mau khô cần phải tưới nước hàng ngày và phải giữ độ ẩm trên 60%.

CHẬU TO HAY CHẬU NHỎ

Thông thường những người mới trồng lan ưa dùng chậu quá lớn với cây lan. Do đó nước ở trong chậu quá nhiều và làm thối rễ. Nên nhớ phần đông các loại lan cần có một vài ngày khô rễ trước khi tưới nước như Cattleya chẳng hạn. Vì vậy chỉ cần chừa mỗi phía 1” cho các cây nhỏ, từ 1” đến 2” cho cây lớn hay là khoảng cách đủ cho cây mọc trong 2 năm. Riêng lan Dendrobium ưa trồng trong các chậu chật hẹp, rễ bó chặt vòng quanh chậu (root bound).

KHI THAY CHẬU

Khi thay chậu nên dùng dao hay kéo đã khử trùng bằng cách đốt trên đèn xì (Gas torch) hoặc bếp gas để tránh lây bệnh hay vi rút. Nên nhớ cây bị vi rút không thể chữa được và dễ lây lan sang cây khác khi tưới nước. Khi lấy cây ra khỏi chậu nên tưới nước trước để dễ dàng lấy ra. Trường hợp rễ dính chặt lấy chậu, dùng búa cao xu gõ xuống miệng chậu hoặc cắt bỏ chậu cũ. Cắt bỏ rễ thối, lấy hết những vỏ cây mục nát ra, cắt bớt các củ, bẹ già không còn lá. Những củ bẹ này không sinh sản được, để lại chỉ chặt chỗ. Nhưng cần phải để lại 5 nhánh hay củ tối thiểu là 3, cây mới có đủ sức mọc mạnh. Sau đó rắc bột diêm sinh (Sulfure Powder) hay vôi ăn trầu vào chỗ cắt để trị nấm làm cho thối củ, thối rễ.

Lót đáy chậu khoảng 1” đá hay chất xốp (Peanut foam). Đặt củ hay nhánh già sát vào mép chậu chừa chỗ trống cho hướng cây mọc. Giữ phần dưới của cây lan cách miệng chậu chừng 1” rồi bỏ vật liệu trồng lan vào. Dùng ngón tay cái hay một khúc cây nén vòng chung quanh chậu cho chặt. Nên nhớ nhưng loại lan có củ như Cymbidium, Oncidium có thể vùi sâu khoảng ¼ được nhưng các loại như Cattleya, Laelia, Dendrobium gốc cây phải trồng ngang với mặt đất không thể vùi sâu được. Nếu không sẽ không ra cây con hoặc có mọc cũng dễ bị thối. Nếu cây không còn rễ và không đứng vững nên cột thêm cây để chống.

Lớp vỏ cây cần thấp hơn miệng chậu chừng 1” để khi tưới nước khỏi trào ra ngoài. Thay chậu xong nên để cây vào chỗ rợp mát ngưng tưới nước trong 2- 3 tuần, ngoại trừ những cây đang có rễ non và những loại Paphiopedilum, Phaelenopsis, Vanda v.v... vẫn tưới nước như thường.

Placentia 4-2004
BÙI XUÂN ĐÁNG